

ІНФОРМАЦІЯ

щодо проведених дисциплінарних проваджень та застосованих дисциплінарних стягнень до державних службовців, які займають посади державної служби категорій "Б" і "В", за 2022 рік та оскарження рішень про накладення дисциплінарних стягнень до адміністративного суду

1. Інформація щодо проведених дисциплінарних проваджень та застосованих дисциплінарних стягнень до державних службовців за 2022 рік.

НАДС проведено моніторинг дисциплінарних проваджень у державних органах (міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, колегіальних органів, органів прокуратури та інших державних органах) за 2022 рік.

За наданою інформацією протягом 2022 року ініційовано **2345** дисциплінарних проваджень, з них:

- **817** щодо державних службовців категорії «Б»;
- **1528** щодо державних службовців категорії «В».

Для порівняння у 2021 році ініційовано **3242** дисциплінарних провадження, з них:

- **1227** щодо державних службовців категорії «Б»;
- **2015** щодо державних службовців категорії «В».

Дисциплінарні провадження у державних органах за 2021 та 2022 роки у порівнянні

Кількість ініційованих дисциплінарних проваджень	Встановлено відсутність дисциплінарного проступку	Виключено можливість застосування дисциплінарного стягнення	Встановлено наявність дисциплінарного проступку
2021 рік			
3242	43% (1326)	5% (151)	52% (1633)
2022 рік			
2345	40% (949)	5% (124)	55% (1249)

Як вбачається з таблиці, протягом 2022 року зросла частка завершених дисциплінарних проваджень встановленням наявності дисциплінарного проступку (на 3%). Інші дисциплінарні провадження закінчились закриттям у зв'язку з встановленням відсутності дисциплінарного проступку або виключенням можливості застосування дисциплінарного стягнення (через вчинення діянь у стані крайньої потреби або необхідної оборони та у випадку спливу строку притягнення до відповідальності).

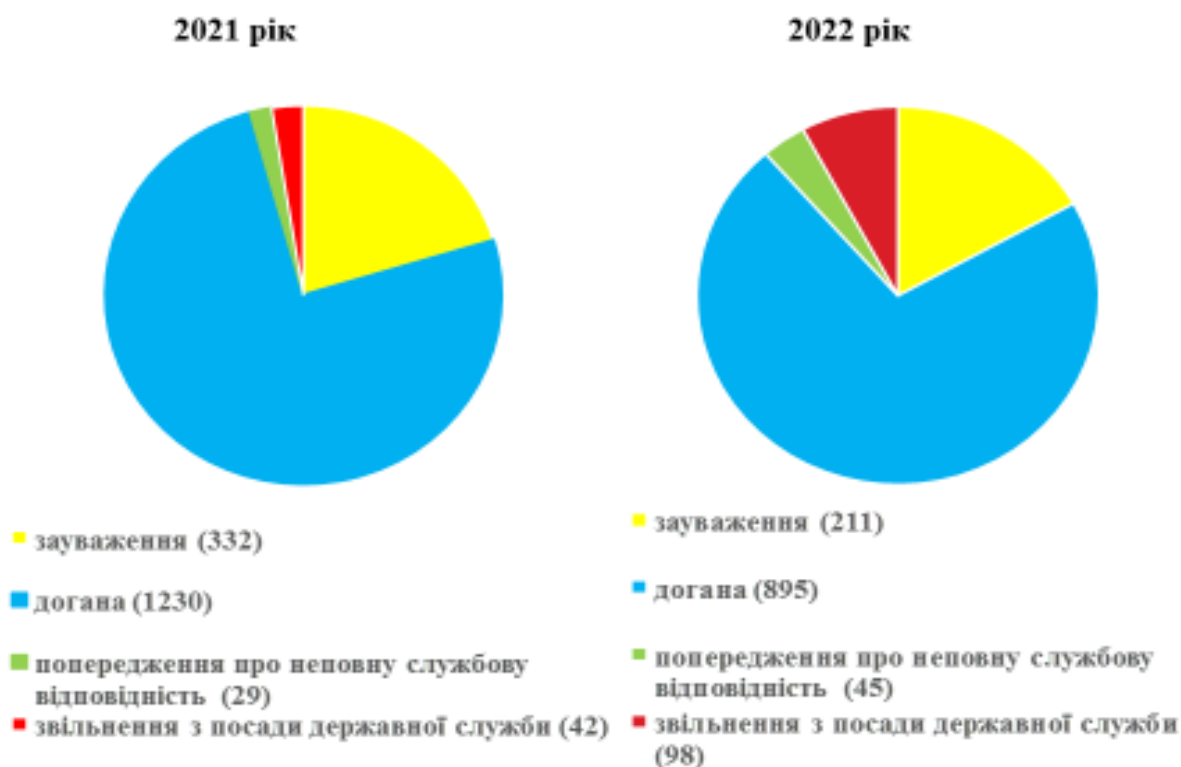
За результатами дисциплінарних проваджень у 2022 році застосовано 1249 дисциплінарних стягнень, з них:

- 1) зауваження – 211;
- 2) догана – 895;
- 3) попередження про неповну службову відповідність – 45;
- 4) звільнення з посади державної служби – 98.

Для порівняння у 2021 році за результатами дисциплінарних проваджень застосовано 1633 дисциплінарних стягнення, з них:

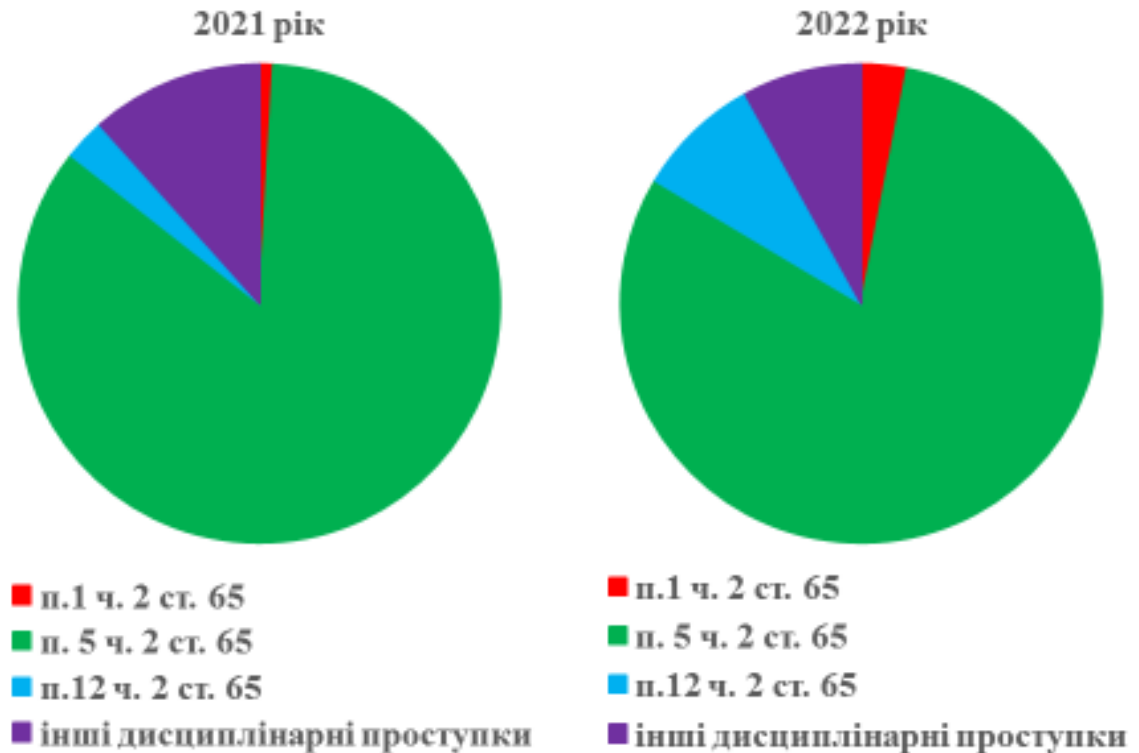
- 1) зауваження – 332;
- 2) догана – 1230;
- 3) попередження про неповну службову відповідність – 29;
- 4) звільнення з посади державної служби – 42.

Види дисциплінарних стягнень

У порівняння з 2021 роком у 2022 році зросло застосування таких видів дисциплінарного стягнення як попередження про неповну службову відповідність – майже у 1,5 рази та звільнення з посади державної служби – більш ніж в 2 рази.

Види дисциплінарних проступків відповідно до пунктів частини другої статті 65 Закону України «Про державну службу»

Найбільш поширеними дисциплінарними проступками у 2022 році, як і у попередньому, є невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, актів органів державної влади, наказів (розпоряджень) та доручень керівників, прийнятих у межах їхніх повноважень (**1393 у 2021 році; 1026 у 2022 році**).

При цьому більш ніж в 2 рази у 2022 році зросла кількість випадків притягнення до відповідальності за прогул державного службовця (у тому числі відсутність на службі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин (**46 у 2021 році; 107 у 2022 році**); більш ніж в 4 рази зросла кількість випадків порушення Присяги державного службовця (**9 у 2021 році; 39 у 2022 році**).

Із інших дисциплінарних проступків майже в 3 рази зменшилась кількість такого дисциплінарного проступку, як недотримання правил внутрішнього службового розпорядку (81 – у 2021 році; 28 – у 2022 році), та удвічі - перевищення службових повноважень, якщо воно не містить складу кримінального або адміністративного правопорушення (**27 у 2021 році; 13 у 2022 році**).

2. *Оскарження рішень про накладення дисциплінарних стягнень до адміністративного суду.*

Згідно наданої інформації протягом 2022 року державними службовцями було подано 105 позовів про скасування рішень про накладення дисциплінарного стягнення, з яких:

- 52 – позови задоволено та рішення про накладення дисциплінарного стягнення скасовано (з них 5 остаточно);
- 12 – відмовлено у задоволенні позову, рішення про накладення дисциплінарного стягнення залишено чинним (з них 3 остаточно);
- 41 – перебувають на розгляді.

Оскаржені рішення про накладення дисциплінарного стягнення відповідно до статті 78 Закону України «Про державну службу»

Загальні висновки адміністративних судів при винесенні рішення про скасування наказів про накладення дисциплінарного стягнення за порушення

Присяги державного службовця та інші дисциплінарні проступки

- під порушенням Присяги необхідно розуміти скоєння державним службовцем проступку (вчинку) проти інтересів служби, який суперечить покладеним на нього обов'язкам, підриває довіру до нього як до носія влади, що призводить до пониження авторитету державного органу та унеможливорює подальше виконання ним своїх обов'язків;

- порушення Присяги - це несумлінне, недобросовісне виконання обов'язків державного службовця. Про несумлінність дій (бездіяльності) державного службовця свідчить невиконання обов'язків умисно або внаслідок недбалого ставлення до них;

- звільнення за порушення Присяги має застосовуватися за конкретні надзвичайно тяжкі проступки, як за фактом їх вчинення, так і за наслідками, до яких вони призводять;

- звільнення за порушення Присяги може мати місце лише тоді, коли державний службовець скоїв проступок проти інтересів служби, який суперечить покладеним на нього обов'язкам, підриває довіру до нього як до носія влади, що призводить до приниження державного авторитету органу та унеможливорює подальше виконання ним своїх обов'язків;

- припинення державної служби за порушення Присяги може застосовуватися тільки у крайніх випадках, коли дисциплінарний проступок містить ознаки саме такого порушення і заходи дисциплінарного стягнення, на переконання уповноваженої вирішувати питання про відповідальність посадової особи, є недостатніми чи попереднє їхнє вжиття не дало бажаного результату;

- ознаками, які відрізняють дисциплінарний проступок у вигляді порушення Присяги, від суміжних юридичних складів дисциплінарних проступків, зокрема у вигляді невиконання або неналежного виконання посадових обов'язків (за яке не передбачено стягнення у вигляді звільнення), є вид обов'язків, невиконання яких становить об'єктивну сторону дисциплінарного проступку - основні (загальні), які визначають базові принципи проходження служби, чи характерні для відповідної посади; наявність або реальна можливість настання шкоди у вигляді підриву авторитету державного органу чи публічної служби, приниження гідності певної особи тощо;

- дисциплінарний проступок визначається як «винне» невиконання чи неналежне виконання працівником своїх обов'язків. Так, складовими дисциплінарного проступку є дії або бездіяльність працівника; порушення або неналежне виконання покладених на працівника трудових обов'язків; вина; наявність причинного зв'язку між діями (бездіяльністю) та порушенням або ж неналежним виконанням покладених на працівника трудових обов'язків;

- склад дисциплінарного проступку утворюють об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона; вина працівника; наявність причинного зв'язку між діями (бездіяльністю) і порушенням. Недоведеність хоча б одного з цих елементів виключає наявність дисциплінарного проступку;

- дисциплінарне стягнення може бути накладено у разі встановлення факту вчинення дисциплінарного проступку та вини державного службовця; недоведеність хоча б одного з цих елементів виключає наявність складу дисциплінарного проступку;

- об'єктом дисциплінарного проступку державного службовця є відносини, які забезпечують нормальне функціонування державного апарату, а також відносини, що становлять зміст службової діяльності державного службовця. Об'єктом дисциплінарного проступку є службовий обов'язок, при чому його зміст з формальної точки зору однаковий для всіх державних службовців. Суть цього обов'язку полягає в достойній поведінці як при здійсненні службових повноважень, так і поза службою, у виконанні всього, що передбачає службова етика, і в утриманні від того, що з нею несумісно;

- державний службовець при вчиненні дисциплінарного проступку безпосередньо завдає шкоди службовій дисципліні та авторитету державного органу, в якому він працює;

- об'єктивна сторона дисциплінарного проступку складається з протиправної поведінки суб'єкта, шкідливих наслідків діяння і причинного зв'язку між ними;

- особливе значення під час визначення діяння державного службовця як «дисциплінарного проступку» має наявність у вчиненні цього діяння «вини» державного службовця, тобто певного психічного ставлення особи до своїх протиправних дій і їхніх шкідливих наслідків;

- в наказі про притягнення до дисциплінарної відповідальності повинно бути конкретизовано, в чому саме полягає неналежний контроль за підлеглими працівниками, зокрема вказівок на конкретні дії або бездіяльність (з чітким покликанням на назви, розділи, статті, пункти нормативно-правових актів), які позивач зобов'язаний був в силу своїх службових обов'язків вчинити, проте їх не виконав. Самі лише посилання в наказі на положення законодавства без належного наведення мотивів застосування певних норм права або незастосування інших норм при обранні конкретного виду дисциплінарного стягнення, а також ненаведення конкретних обставин вчинення дисциплінарного проступку, не є належним обґрунтуванням оскаржуваного наказу;

- оскаржуваний наказ повинен містити стислий виклад обставин дисциплінарної справи та доводи про те, у чому полягає саме винна протиправна дія державного службовця, а також містити кваліфікації проступку, за допомогою якої можливо було б встановити тотожність між ознаками дисциплінарного проступку, закріпленого в правовій нормі, і ознаками вчиненого діяння;

- наказ про притягнення до дисциплінарної відповідальності повинен містити чітке формулювання суті й обставин допущеного працівником проступку, підстави прийняття рішення про притягнення до відповідальності, час вчинення і час виявлення самого проступку та обґрунтування обрання певного виду стягнення, з урахуванням передбачених законодавством обставин.

- незазначення у наказі конкретної дати вчинення державним службовцем порушень службової дисципліни унеможлиблює надання судом оцінки дотримання відповідачем строків притягнення позивача до дисциплінарної відповідальності;

- якщо під час дисциплінарного провадження стали відомі обставини, що можуть свідчити про вчинення державним службовцем іншого дисциплінарного проступку ніж той, з приводу якого воно проводиться, члени дисциплінарної комісії не позбавлені права звернутися із запитом (скаргами, доповідними і т.ін.) до суб'єкта призначення з метою вирішення питання про порушення іншого дисциплінарного провадження, в межах якого дослідити нові обставини.

Інформація щодо характерних недоліків при здійсненні дисциплінарних проваджень, які призводять до порушення вимог законодавства про державну службу, встановлених НАДС за результатами контрольних заходів

- порушення вимог пункту 2 Порядку здійснення дисциплінарного провадження, затвердженого постановою Кабінету 7 Міністрів України від 04 грудня 2019 року № 1039 «Про затвердження Порядку здійснення дисциплінарного провадження» (далі – Порядок № 1039), за змістом якого формування дисциплінарної комісії та її складу відбувається після прийняття рішення про порушення дисциплінарного провадження, оскільки дисциплінарна комісія в державному органі утворена одноразово та діє на постійній основі;

- дисциплінарною комісією не дотримано положень пунктів 33 та 34 Порядку № 1039 під час підготовки подання стосовно відповідних державних службовців, оскільки подання дисциплінарної комісії не містить: фактів що підтверджують вчинення державними службовцями дисциплінарних проступків чи фактів, що підтверджують відсутність вчинення державними службовцями дисциплінарних проступків із відповідним обґрунтуванням; результатів оцінювання службової діяльності державних службовців, наявність заохочень та висновку про наявність або відсутність у діях державних службовців дисциплінарних проступків;

- під час здійснення дисциплінарного провадження стосовно державного службовця порушено вимоги статті 75, статті 76 Закону України «Про державну службу» (далі – Закон) та пункту 35 Порядку № 1039, оскільки у державного службовця не запитувались пояснення перед накладенням дисциплінарного стягнення;

- державному службовцю, стосовно якого здійснено дисциплінарне провадження, не видано під розписку належним чином завіреної копії наказу про закриття дисциплінарного провадження, чим порушено вимоги частини шостої статті 77 Закону, відповідно до якої державному службовцю видається під розписку належним чином завірена копія такого наказу (розпорядження) не пізніше наступного робочого дня після прийняття відповідного рішення;

- дисциплінарною комісією за результатами розгляду дисциплінарної справи підготовлено пропозиції, а не подання про наявність чи відсутність у діях державного службовця дисциплінарного проступку, чим не дотримано вимог частини п'ятої статті 77 Закону та пункту 34 Порядку № 1039, відповідно до якого результатом розгляду дисциплінарної справи щодо державних службовців категорій «Б» та «В» є подання дисциплінарної комісії;

- під час підготовки подання за результатами розгляду дисциплінарної справи дисциплінарною комісією не дотримано вимоги пункту 34 Порядку № 1039, якими структуровано зміст пропозицій (подання) та визначено вимоги до опису фактів та обставин, встановлених за результатами здійснення дисциплінарного провадження.
